POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

POSAMEZNA ŠTEVILKA 1.25 DIN

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 14 * Maribor, sreda, dne 16. februarja 1938 * Leto XIII

Kako pridemo do izboljšanja prosperitete?

Iz govora čehoslovaškega ministra za socialno skrb s. inž. Jaromira Nečasa.

Inž. Nečas je govoril po radiu v Pragi dne 20. januarja in opisal resne naloge gospodarske in socialne politike v letu 1938.

Mnogo se je storilo za odpravo nezaposlenosti. To potrjuje poživitev gospodarstva in povečanje izvoza. — Število nezaposlenih se je zmanjšalo za 350.000. Nezaposlenost pa še imamo ter utegne v februarju narasti na pol milijona nezaposlenih.

Zato je prva naloga gospodarske in socialne politike

pospeševanje boja proti nezaposlenosti.

Republika bo tem trdnejša, čim manjše bo število nezaposlenih in čimbolj bo prebivalstvo zadovoljno. Način boja proti nezaposlenosti je treba poglobiti in izgraditi. V ta delokrog spada povečanje izvoza, poživitev zasebnega stavbstva in javne investicije ter sicer poživitev vsega gospodarstva, kolonizacija in dvig kupne moči prebivalstva.

Socialnopolitično je pa zlasti važno

skrajšanje delovnega časa.

Na mednarodni konferenci dela je lani velika večina držav odgovorila na to vprašanje pritrdilno ter s tem potrdila mnenje Masaryka, ki ga je povedal že pred desetletji. Današnja doba racionalizacije zahteva to prav posebno.

Enako važna socialnopolitična naloga v tem letu je

dvig kupne sile naroda.

Poživljeno gospodarstvo mora donašati nameščencem dostojne mezde in plače, in bo le takrat trajno, če izvršuje to svojo dolžnost. Na drugačen način ni mogoče ohraniti prosperitete in zadovoljstva prebivalstva. Nizke mezde so ovira razvoju gospodarstva.

Posledica nezdravih socialnih razmer je tudi nazadovanje porodov in množitev delavskih nezgod. Glede nezgodnega zavarovnja je potreben nov zakon. Po 100.000 nezgod v letu imamo v državi, kar dokazuje nezadostnost varnostnih naprav.

Skrbno je treba negovati javnopravno zavarovanje. — Vse panoge javnopravnega zavarovanja plačujejo na leto nad 2 milijardi Kč za rente. Vrhutega pospešujejo ti zavodi s svojimi posojili javna dela in drugo gospodarstvo, kar vse služi socialnemu izboljšanju vsaj indirektno, in zasluži popolno priznanje in pospeševanje.

Končno je treba uvesti tudi socialno zavarovanje za samostojne male stanove (obrtnike in druge).

Te naloge morajo v tem letu podpreti vse stranke neglede na politično naziranje, da jih izvršimo.

Povišan banovinski proračun

za 9.4 milijone dinarjev

Banovinski proračun, o katerem razpravlja te dni banski svet v Ljubljani, predvideva 129.79 milijonov dinarjev izdatkov ali za 9,44 milijone več kot lani.

Moč svetovnega socializma

Kako so zastopani socialisti v parlamentih posameznih držav

Bilten socialistične delavske internacionale objavlja pregled socialističnih strank, kako so zastopane v parlamentih. Podatki so po zadnjih demokratičnih volitvah v teh deželah.

Seveda število samo ni važno, važno je, kakšen vpliv imajo te stranke v svojih deželah na množice. Vsekakor pa kaže tudi število silo, s katero se mora računati.

	Glasovi		Mandati		
	socialistični	komunistični	socialist.	komunist.	vseh mandat.
Avstralija	—	—	29	—	75
Belgija	757.537	143.234	70	9	202
Danska	759.071	27.141	68	2	148
Anglija	8,325.260	27.117	145	1	615
Finska	452.191	—	83	—	200
Francija	1,887.219	1,453.923	146	72	618
Holandija	890.880	137.070	23	3	100
Nova Zelandija	389.912	602	53	—	80
Norveška	527.275	4.304	71	—	150
Romunija	22.000	—	—	—	385
Švvica	255.657	12.382	50	2	231
Švedija	1,464.294	96.233	118	5	230
Španija			96	16	—
Čehoslovaška	1,337.308	848.822	49	30	300
Madžarska	132.018	—	11	—	245
Urugvay			2	1	99

Reakcionarni tisk, ki ob vsaki priliki poroča o zatonu socializma, teh številk gotovo ne bo vesel, ker postavljajo na laž vse te in take trditve ter dajo misliti tudi nezavednim.

Socialistična misel zmaguje, četudi ne gre razvoj navzgor vedno v ravni črti, ampak v vijugah. Socialistično gibanje ima pripadnike v vseh državah, kjer svoboda organizacije, misli in besede ni prepovedana, pa tudi kot »prepovedan sad« socializem raste in zori.

Kot sredstvo proti socializmu so že od nekdaj uporabljali silo ter zakone za potvarjanje ljudske volje pri glasovanju, v novejšem času sta proglašena za univerzalno sredstvo proti socializmu: nacistični fašizem in rimska stanovščina.

Zaveznik socialistov pa sta: čas in razvoj. Zato pripada bodočnost socializmu.

Avstrijski kancler pri Hitlerju

Kaj se skriva za obiskom?

Dne 11. t. m. je avstrijski kancler dr. Šušnik prvič obiskal nemškega kanclerja Hitlerja. Sestanek je važen. Pravijo, da je šlo v glavnem za sodelovanje nacistov v avstrijski vladi z ozirom na dogovor med obema državama z dne 11. julija 1936. Avstrijska vlada je v zadnjem času ostreje nastopala proti nacistom. Nemčija pa želi izpopolnitev režima v Avstriji v nemškem duhu. Razen tega sta obravnavala oba kanclerja tudi o gospodarskem sodelovanju. Navzoča sta bila tudi von Papen (nemški poslanik na Dunaju) in avstrijski državni podtajnik za zunanje stvari dr. Schmidt.

Avstrijski kancler je deloma ugodil Hitlerjevim predlogom ter bo zaradi tega vsaj deloma preosnoval vlado. Avstrijska vlada je v zadnjem času jako naglašala svojo neodvisnost. V varstvo te je hotela doseči tesnejši sporazum s podunavskimi deželami, Čehoslovaško, Madžarsko in eventualno z Balkanom. Nenadno pa je nastal polom politike v Romuniji, kar je za nemški gospodarski imperijalizem silno neprijetna stvar. Zato se je mudilo za dogovor z avstrijskim kanclerjem in glede odvrnitve Avstrije od samostojnega zbližanja s Čehoslovaško in drugimi deželami v Podunavju.

Dogovor se nanaša na priznanje avstrijske neodvisnosti od strani Nemčije, vendar pa tudi na tesnejše sodelovanje obeh držav, kar pomeni »negovanje nacizma« v Avstriji in oviro za zbliževanje z drugimi sosednjimi deželami — brez Nemčije.

Španski strokovni kongres pozdravlja našo internacionalo

Kongres anarhističnih strokovnih organizacijj v Španiji.

Kongres španskih strokovnih organizacij, ki štejejo 1,700.000 članov, je poslal tajništvu mednarodne strokovne zveze pozdrav, v katerem se izreka za nadaljevanje vojne proti upornikom za svobodo in človeške pravice.

Tajništvo internacionale je odgovorilo in zagotovilo, da nadaljuje boj proti fašizmu in vojni ter da hoče ta boj pojačati. Želi obenem, da pride čim prej do popolne zmage republikanske Španije.

Kongres je izrekel, da je treba pustiti vsa druga vprašanja ter se boriti za republiko. Apeliral je na sodelovanje vseh v obrambo republike in demokracije.

Volitve v narodno skupščino?

Čez eno leto?

Volitve v narodno skupščino bodo, kakor je rekel minister dr. Spaho v februarju mesecu 1938.

Po kakšnem volilnem redu? Po splošni, enaki, proporcionalni in tajni volilni pravici, bi bilo najbolj pravično!

Japonska vlada ne misli uvesti fašističnega režima, tako je izjavil predsednik vlade v odgovoru na tozadevno vprašanje v parlamentu. Fašizma je več vrst in ponekod se sramujejo imenovati otroka s pravim imenom.

O demokraciji v Romuniji ni govora

Država brez parlamenta bo dobila novo ustavo, ko bo izdelana.

Gogov režim v Romuniji je bil potreben za to, da se protižidovski fašizem osmeši in iz nastalega kaosa pokaže pot v dobo odrešilne osebne diktature, ki ne pozna ne ustave, ne parlamenta, ne tiskovne, ne zborovalne in ne organizacijske svobode.

Nova vlada s patrijarhom na čelu je pod predsedstvom kralja sklenila:

Vzpostaviti komisijo za študij nove ustave in za novo upravno razdelitev države. Parlament ostane razpuščen. Pokrajinski načelniki so generali, policija je podrejena vojski, cenzuro vrše vojaške oblasti, zborovanja dovoljujejo ali prepovedujejo vojaške oblasti. Uradnikom je prepovedano vsako politično udejstvovanje. Razveljavljene so vse prisege, ki jih je kdo položil v tajnih organizacijah. Odpravljena je stalnost sodnikov. Ustavljene bodo vse publikacije, ki so škodljive. Nadzirali bodo denarne vire listov in ministrom je prepovedano nastavljati sorodnike za državne uradnike. Vlada bo skrbela za kmeta in delavca. Dvignila bo gospodarstvo itd.

Z eno besedo: v Romuniji se ne dogaja ničesar novega za nas.

Zakona proti korupcijo ne bo in s tem v zvezi tudi ne revizije bogatstev, ker bi se s tem povzročilo nad vse poštenim bogatašem same sitnosti.

Ko bo ustava gotova, bo najbrž vpeljan stanovski parlament in kar je sicer v stanovskih državah običajno.

V Italiji edino ne morejo razumeti, kako je mogoče prepovedati ministrom sprejemati v službo sorodnike, ker se je ta praksa v Italiji zelo udomačila in tudi sijajno obnesla. Kakor lasten dom, tako vestno upravlja familija tudi državo, ako jo dobi v svoje roke.

Romunija gre novim, srečnim časom naproti.

Voditelj kmečke stranke o novem režimu

Voditelj nacionalne caranistične stranke (kmečke stranke) dr. Maniu, ki je odklonil vstop v patrijarhovo vlado, je izjavil, da je njegova stranka začudena in vznemirjena nad načinom, kako je bila vladina kriza rešena: »Sedanje stanje je odkrita diktatura. Ker sem z vso svojo dušo demokrat in za ohranitev ustavnosti, v takšno vlado nisem moral vstopiti.«

Boji brez večjih odločitev v Španiji

Napadi nacistov v pokrajini Guadalajari

Poskusi nacistov, da prodro republikansko fronto pred Teruelom, oz. severno od tega mesta, so končali z neuspehom.

V domnevi, da so republikanci zbrali vse svoje sile na tem predelu fronte, so nacisti poskusili z ofenzivo na več točkah 40 km dolge fronte v pokrajini Guadalajari, kjer so pred enim letom doživeli italijanski fašisti strahovit poraz. Napadi nacistov niso rodili nobenega uspeha. Obramba republikancev je na vseh frontah enako močno organizirana.

Nekatera poročila govore o pripravah generala Franca za novo ofenzivo pred Madridom. Te vesti bi samo potrdile zbeganost, ki vlada v armadnem vodstvu nacistov, čigar vrhovni šef Franco je še pred meseci izjavljal, da direkten napad na Madrid ne pride v poštev.

Z napadi poskušajo nacisti tudi na skrajni zapadni fronti v pokrajini Estramaduri (kjer se fronta najbolj približa portugalski meji). Boji se razvijajo tod z menjajočo se srečo.

Zaupanje v končni uspeh

Španski parlament je nedavno zasedal v samostanu Montserat v Kataloniji. Pri tej priliki je predsednik vlade Negrin (socialist) ponovno naglasil, da je vlada prepričana v končni uspeh in zmago republikanskega orožja.

Pogajanja za odpoklic prostovoljcev

med Italijo in Anglijo še niso rodila končnega uspeha, pravijo pa, da je sporazum v načelu dosežen.

Žrtve nacističnega barbarstva

V januarju so nacistične bombe iz zraka na odprta mesta ubile 1007 prebivalcev in 1969 ranile.

Pod tretjo vlado ljudske fronte v Franciji

Kako vidi in doživlja Francijo naš naobraženec

Paris, koncem januarja 1938.

Vremena Kranjcem bodo se zjasnila... Kakor vidim iz »Delavske Politike«, se še prav nič ne jasne.

Tu se nasprotno opaža po zadnji vladni krizi, kljub homogeni radikalski vladi, ki je rezultat te krize, vendar neka večja politična aktivnost, neka sproščenost in osvoboditev negotovosti glede stalnosti ljudske fronte, negotovost, ki je prejšnje politično življenje pred krizo tirala v nek zastoj, ki je postajal že dušeč. Povsod in vsak dan so bila zborovanja, na njih sprejete resolucije, zahteve, dejanj pa nobenih in zlasti delavske zahteve so bile vedno le polovično rešene.

Po zadnji krizi je vsakomur jasno, da je ljudsko fronto nemogoče razbiti, da tega ne zmore tudi ne desno krilo radikalov (Chautemps-Bonnet), ki je izzvalo krizo, hoteč se znebiti skrajne levice in se nasloniti na centrum. Val ogromnih zborovanj po vsej Franciji med krizo, ki so bila zlasti mogočna v Parizu, soglasno stališče tudi vseh parlamentarnih skupin ljudske fronte, da je možna le vlada, ki jo bodo podpirale, po možnosti pa tudi sestavljale vse stranke ljudske fronte, je prečil dobro preračunani manever radikalskih desničarjev, ki so stisnili rep med noge. Če bi Chautemps podal ob izbruhu krize tako izjavo, kakor jo je v svoji novi vladini deklaraciji, bi do krize ne prišlo. Zadnja kriza je sicer postavila na vlado homogeno radikalsko vlado, kar vsekakor predstavlja oslabitev pozicij ljudske fronte v vodstvu države, toda je na drugi strani pokazala, da je ljudska fronta v narodu bolj živa kot kdajkoli poprej. Razpršila je negotovost kakšno stališče bodo posamezne skupine ljudske fronte zavzele v primeru, ko bo pred nje postavljeno konkretno vprašanje sodelovanja s skupinami, ki niso prisegle na program ljudske fronte, brez nekaterih skupin, ki so prisegle nanj. Po tej krizi je jasno vsem skupinam, zlasti pa radikalni, da opustitev linije ljudske fronte pomeni razsulo stranke v narodu in da je obstoj in uspeh stranke možen le, če vztraja na programu, na podlagi katerega je bila poslana v parlament. Pričakovati je, ko se bo g. Chautemps kmalu začel obirati pri izvajanju programa ljudske fronte, zlasti glede delavskih zahtev, da bo vlada v današnji sestavi šla in res prišla na krmilo vlada vseh strank ljudske fronte.

Dr. V. K.

Doma in po svetu

Sodrug Dragiša Lapčević je nevarno obolel in se nahaja v sanatoriju. Lapčević je agilni starosta delavskega socialističnega gibanja že v predvojni Srbiji.

Banovinski svet zaseda. Na zasedanju banovinskega sveta, ki je pričelo v pondeljek, dne 14. t. m., je govoril ban dr. Natlačen. Med drugim je omenil tudi 63 milijonsko posojilo »Zadružni zvezi«, za katero garantira banovina. Rekel je, da je to posojilo morala dobiti »Zadružna zveza«, ker je ves svoj odvišni denar in tega je bilo precej, nalagala v bankah. Zato je pomoči najbolj potrebna. Kot varščino za posojilo pa je »Zadružna zveza« zastavila 50 milijonov dinarjev nekih posebnih rezerv in vsakoletni svoj dobiček, kolikor bo presegal vsoto Din 25.000.

Kaj je hierarhija? V demokraciji je navada, da si društvo samo izvoli predsednika. V hierarhiji katoliške cerkve pa imenuje predsednika škofovskih konferenc papež. V Jugoslaviji je sedaj postal predsednik škofovskih konferenc zagrebški škof dr. Stepinac.

V narodni skupščini so pričeli te dni z razpravo o državnem proračunu. Za splošno debato je pripravljenih nad 30 govornikov.

Cementne tovarne v Dalmaciji so odpustile okoli 200 delavev, ker ni — izvoza za cement. Ko bi tovarne hotele prodajati cement doma po Din 14, kot ga prodajajo v inozemstvo, bi bili vsi delavci lahko zaposleni, tako ga pa prodajajo po Din 56 in ne najdejo dovolj odjema, inozemstvo ga pa še po Din 14 ne mara.

Konzum sladkorja se je povečal v začnjem letu. V letu 1936. se je porabilo v državi 7150 vagonov sladkorja, v letu 1937. pa 7900 vagonov. Na trošarini je prejela država 1936 552 milijonov dinarjev, 1937 pa 610 milijonov. To je dohodek trošarine na sladkor, ki znaša na kocke Din 8.05 in na kristalni Din 7.50. Trošarina je velika

Ogromna udeležba pri proslavi 60letnice čehoslovaške socialne demokracije. K proslavi 60letnice obstoja čehoslovaške socialne demokracije dne 4., 5. in 6. junija v Pragi pričakujejo najmanj 80.000 udeležencev iz oddaljenejših krajev ČSR.

Patrijoti vedno v višjih krogih. Madžarsko časopisje se jezi nad plemenitaškimi materami, ki hodijo rodit v London, s čemer postanejo novorojenčki — angleški državljani. Ko bi si proletarske matere mogle kaj takega dovoliti, bi bila Madžarska skoro angleška naselbina.

V Franciji poznajo še stanovanjsko zaščito in so zakon sedaj ponovno podaljšali. Vidite, najemniki, kako prav je, ako tudi vi pritrdite »Slovencu«: Proč s tako vlado in takim parlamentom!

O nezaposlenih ni bilo govora v Nemčiji. Po uradnem poročilu pa je bilo konec januarja 1938 nezaposlenih 1,052.000 delavcev, ki jih izkazuje statistika. Koliko je še drugih, ne vemo.

Krvavo Ljotičevo zborovanje

V Šibeniku je Ljotić sklical zborovanje. Ljudstvo je proti fašizmu. — Vsled tega je prišlo do demonstracij. Orožništvo je streljalo. Ubit je bil en demonstrant, eden je bil hudo, štirje pa lahko ranjeni. Razen tega sta bila ranjena: dva stražnika, sedem orožnikov in en orožniški častnik. Ljotić je nameraval še v Split, pa se je tamkaj obetalo še huje, zato pa je raje odpeljal v Beograd.

Kitajci se še vedno samo branijo

Japonci so močnejši.

Poročila s kitajskih bojišč pripovedujejo, da so Japonci južno od Nankinga, pri Vuhu, ponovno začeli napredovati. Pa tudi s severa prihajajoča armada se je že združila s srednjo armado.

»Nemiri« v Abesiniji. Iz Abesinije poroča angleški list, da so Abesinci organizirali 10.000 mož močno vojsko, ki neprestano napada. Deloma vlada tam glad. Askari, ki jim je bila obljubljena zemlja, pa je niso dobili, se upirajo. Baje so tudi nedavno pripeljali na otok Rodos 1200 izčrpanih italijanskih vojakov. Težki napori, slaba preskrba in podnebje so za vojake silno neprijetni.

17 vagonov kruha porabi Praga dnevno in razen tega še 1.5 milijonov komadov peciva.

Upepeljevanje mrličev V ČSR. V Čehoslovaški stalno napreduje vpepeljevanje mrličev, za kar imajo doslej že 13 krematorijev, v katerih se vrši vpepeljevanje deloma na plin deloma potom elektrike. Samo v preteklem mesecu januarju je bilo vpepeljenih skupno 616 oseb, od tega največ v Pragi t. j. 255. Po spolu je bilo vpepeljenih 364 moških in 252 žensk. Med temi je bilo brez konfesije 156 oseb, rimsko-katoliške vere 291. Skupno je bilo v Čehoslovaški od prevrata naprej, ko so bili otvorjeni krematoriji, vpepeljenih že 71 tisoč 797 ljudi.

Gledanje na daljavo — v barvah. Gledanje na daljavo se izpopolnjuje. V Londonu so zabavišča, v katerih je mogoče videti brezžične prenose slik na platnu v barvah. Pravijo, da bodo sistem brezžičnega prenosa v barvah v prihodnjih treh letih še zelo izpopolnili.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrličev

»OGENJ«

v Mariboru, Koroščeva 8

Člani plačajo enkratno pristopnino in Din 15.— mesečne članarine. Že po dveh mesecih imajo umrli pravico do vpepelitve na društvene stroške.

A. M. de Jong: 95

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Prave lesene puščice, ne morda kakšne tenke, neodporne paličice, ki se rabijo za špilje, z enim ali dvema zamaškoma iz bezgovega stržena zadaj, ampak prave, močne puščice iz trdega lesa, okrogle, gladke, ki zlete daleč in to premočrtno, ker so opremljene s peresi. Puščice iz šib za špilje je neslo vedno postrani, celo počez jih je obrnilo, da ni bilo mogoče nikoli natanko vedeti kam prav za prav bo priletela taka puščica; razen tega se je vsak hip lahko zlomila. Edini Mereyntje bo imel pravi lok, s pravimi puščicami in kdo mu ga bo napravil: Vrč!... Veliko delo se je približevalo kraju; Mereyntjeju je trepetalo srce od nestrpnosti in pričakovanja, ko je gledal, kako lepo in fino obdeluje divji lovec s svojimi okornimi prsti gladki jesenov les in oblikuje urez za tetivo. V sobi pri Vrču je bilo tiho. Slišati je bilo le smrčanje Polla, ki je ležal, zvit v klopčič pred žarečo pečjo in spal, ter tiho strganje in praskanje ostrega noža po lesu.

Za Mereyntjeja je bila to ura tihe, nemotene sreče in uživanja...

Vrč je odvrgel nož, prijel lok, ga otipal z rokami, da bi ugotovil njegovo prožnost, držal pod luč zdaj en, zdaj zopet drugi konec in potem okrogli držaj v sredini loka; zadovoljno je pokimal in nato dokaj trdo položil svoj izdelek pred se na mizo.

»Tako, Mereyntje,« je rekel zadovoljno, »to bi bilo opravljeno, jutri bova napela tetivo.«

Žurno so prijele male roke za lok in srečni lastnik je občudovaje obračal ter ogledoval že dolgo zaželjeno orožje do najmanjše podrobnosti, smehljajoč in muzajoč se od veselja.

»Kako fin je!« je hvalil. »Presneto, Vrč, ti si pa res od zlomka! O da, bi tudi jaz znal kaj takega napraviti, vse življenje ne bi delal drugega kot take loke.«

»Ali bi ti presedalo, ljubi moj,« se je smehljal divji lovec. »Poišči si raje kakšen drug poklic.«

»Tega sem si že davno izbral,« ga je zavrnil Mereyntje. »Ali si že pozabil, da bom postal župnik?«

»Sveta pomagavka... res, skoro da bi bil pozabil... No, mogoče bom pa potem pri tebi za cerkovnika.«

»Ali bi rad?«

»Ali bi vzel takega brezbožnega potepuha v službo?«

»Najprvo bi te nekoliko izpreobrnil,« je brezskrbno pripovedoval Mereyntje, »to se razume, ali ne?... Potem pa bi te prav rad sprejel, raje kot koga drugega.«

»Potem bi lahko vedno delal loke za tebe,« kaj?«

»Ko bom župnik, mi bo šlo že kaj drugega po glavi, kot loki, ti prismoda, ti,« je robantil Mereyntje resnega obraza. Po kratkem premišljevanju je dodal: »Potem pa boš moral končno prestati biti divji lovec, ti, stari nepridiprav: cerkovnik, pa divji lovec... to... to bi bila sramota.«

»Pojdi no!« je vzkliknil Vrč, »poznal sem celo nekega župnika, ki je bil divji lovec.« Toda Mereyntje ni verjel Goortovim trditvam niti najmanj, usločil je ramena in modro odgovoril:

»Ako misliš, da verjamem tvojim potegavščinam, se pa zelo motiš, dragi moj. Župnik, divji lovec... kakšna neumnost!... Ako boš hotel biti pri meni za cerkovnika, ne boš smel biti divji lovec, eno ali drugo, zapomni si to!«

»Že dobro, Mereyntje, že dobro,« je popustil Vrč in se sam pri sebi smejal, s kakšno čudovito resnobo je govoril mali fantast o bodočnosti. »Jaz, — radi mene. Toda ti glej, da boš postal župnik.«

»To mi ne bo ušlo,« je zagotavljal Mereyntje in iz previdnosti dostavil: »Ako ljubi Bog hoče.«

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Poročilo o intervenciji glede izpremembe pravilnika Bratovske skladnice.

Na članskem sestanku ZRJ, dne 13. t. m. se je poročalo o intervenciji, ki se je izvedla na podlagi sklepov Delavske zbornice in strokovnih organizacij, II. skupine in Bratovske skladnice v dneh od 8. do 13. februarja pri vseh merodajnih ministrstvih in oddelkih načelstev državne vrhovne uprave, katerim se je sporočilo zahtevo rudarjev, da se vnese v § 50 pravilnika Bratovske skladnice glede čuvanja članskih let besedilo starega pravilnika in odstrani nemogoči § 82, nadalje, da se uredi vprašanje upokojenskih prispevkov za bolniško zavarovanje in vprašanje nameščencev Bratovske skladnice. Delegaciji ki so jo tvorili narodni poslanec g. Pleskovič Rudolf, pomožni tajnik centralnih Delavskih zbornic Čurić, podpredsednik glavne Bratovske skladnice s. Murn Filip in načelnik II. skupine Pliberšek Fr., je bilo obljubljeno, da se bo upoštevalo pritožbe, ki jih je prednesla in predloge glede popravkov besedila osporjenih členov v pravilih Bratovske skladnice.

Kranj

V »Semperitu« je zmagala rdeča lista

ki je dobila vseh 6 zaupnikov. Ostali dve listi (bela in plava) nista dosegli v glasovih niti količnika, vsled tega sta izišli iz volitev brez zaupnika. Volilna udeležba je bila zadovoljiva.

Tendencijonzna vest. Razširila se je govorica, da bo delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« razpuščeno. Od kod izvira ta vest, nam ni znano. Gotovo pa je namen s takimi vestmi škodovati društvu, ker se s tem jemlje članstvu voljo do aktivnosti, na drugi strani pa se odvaja delavstvo, da ne pristopa k društvu. Opozarjamo delavstvo, da gornje vesti odločno zavrača, razširjevalce pa sporoči odboru društva. Mi dobro poznamo one elemente, katerim je »Vzajemnost« velik kamen spodtike in to ravno vsled tega, ker izobrazuje delavstvo. Tem gospodom je ljubši, da se delavstvo vdaja alkoholizmu in kaže svojo »kulturo« z razgrajanjem in tepežem, samo da pri delu ponižno hlapčuje. — Za nje je »Vzajemnost« »marksistično gnezdo«, katerega bi bilo po njihovi pobožni želji — treba razgnati.

Toda odbor »Vzajemnosti« se dobro zaveda položaja. Zato dela strogo v okviru pravil in strogo po društvenem zakonu, tako, da oblast nima niti najmanjšega povoda za razust.

Ekspozitura Borze dela in podpore. Kakor smo že zadnjič poročali, iz Ljubljane kaj neradi pošljejo denar za izplačevanje podpor. Minulo soboto so se sicer podpore izplačevale ali prišli so zelo redki na vrsto. Večina je morala oditi brez podpore, čeprav so nekateri med njimi že zelo dolgo priglašeni. Zakon govori, da podpora sledi že po enem tednu; v Kranju pa je treba čakati po 4, 6 in tudi še več tednov. Ali ne bi šlo to malo hitrejše! Brezposelni še dneve težko štejejo, kako šele tedne!

Vlom v čevljarno »Elita«. V noči od petka na soboto je bilo vlomljeno v trgovino čevljarne »Elita«. Tatovi so odnesli 43 parov boljših čevljev in Din 1300 v gotovini. — Ostali čevlji in blago je ležalo razmetano po trgovini. — Skupna škoda znaša Din 10.000.—, katero bodo lastniki le težko utrpeli. Kdor bi imel za vlomilci kakšno sled, se naproša, da o tem obvesti lastnike.

Ruše

Kaj bi radi? Pri nas se širijo glasovi da bo »Vzajemnost« razpuščena. Gdo te glasove širi, nam še ni točno znano, prosimo pa vse sodruge, da nam javijo vsako osebo, katera to govori, da bi na tako podel način škodovala društvu. Znano nam je, da našim nasprotnikom ne gre v glavo, da pristopajo dan na dan novi člani v naše vrste, kateri si želijo resnične izobrazbe. Ne gre jim v glavo, da se je tako dvignila »Splošna delavska strokovna organizacija« itd. Vedite, da je kulturna Zveza »Vzajemnost« odobrena od najvišje instance. Naloga te zveze je, širiti po društvih duševno izobrazbo med delavstvom. Mi se naloge točno zavedamo. in jo po vseh predpisih vršimo. V delavstvu se je zbudila zavest in kakor potrebuje telo hrane, jo potrebuje tudi človekova duševnost. — Zato se tudi delavci v tako častnem številu udeležujejo naših prireditev, katere so od oblasti dovoljene. Zavedajte se, da je »Vzajemnost« edina v rokah zavednih delavcev. Kdor blati naše društvo, blati s tem vse delavstvo. Zato, sodrugi, na delo, da še bolj dvignemo ugled naše »Vzajemnosti«, da ji pridobimo še več članov! Družnost!

O Kitajski je predaval v soboto, dne 12. t. m. pod okriljem »Vzajemnosti« prof. trg. akad. g. Branko Rudolf v nabito polnem prostoru gostilne Magdič. Predavanje je otvoril s. Kreuh. Predavanje je ugajalo in je žel predavatelj obilo aplavza. Vsled majhne napake s strani prireditelјev so izostale skioptične slike in prosimo, da nam cenj. poslušalci za enkrat oprostijo. Zopet se je pokazala potreba po večjem prostoru; upamo, da bomo tudi to vprašanje v kratkem času ugodno rešili. Cenj. obiskovalci, vztrajajte še nadalje in se v enakem številu, kot to pat. udeležujte naših predavanj, ker to bo najlepša nagrada prirediteljem ter v korist vsemu delavstvu. Družnost!

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Ljubljana

Desetletnica Zveze strojnikov in kurjačev

sekcija za dravsko banovino.

V nedeljo je imela v ljubljanski delavski zbornici svoj deseti občni zbor Zveza strojnikov in kurjačev, sekcija za dravsko banovino. Organizacija je silno aktivna in jako lepo napreduje. Lani je imela sekcija še 187 članov, letos jih pa izkazuje že 430, torej domala vse strokovne tovariše v banovini. Organizacija se bori za pokojninsko zavarovanje svojih nameščencev, predložila je načrt kolektivne pogodbe, ki jo pa industrijci zadržujejo s posebnimi pretvezami specializacije stroke. Vrhutega je organizacija prirejala v svojem poslovanju poučne izlete in strokovne tečaje. Sekcija ima pet pododborov, imela je lani 46 rednih sej, dve plenarni seji in veliko število članskih sestankov po raznih krajih banovine. Na občnem zboru je bila zastopana Strokovna komisija, Delavska zbornica in delegat zagrebške sekcije. Organizacija je imela tudi lepe uspehe pri posredovanju dela in je dosegla pri nekaterih firmah izboljšanje plač svojim članom. Marljivo delo odbora je priznal tudi občni zbor ter mu izrekel polno zaupnico. V novi odbor, ki je prav za prav bivši, so bili izvoljeni: Toni, Selan, Škerl, Baumkirchner, Jevnikar, Mozar, Štor, Novak, Makovec. Organizacija, ki se tako lepo razvija, naj prospeva še dalje v vrstah organiziranega delavstva.

Delo »Vzajemnosti. V soboto, dne 12. t. m. smo imeli zopet priliko videti na »Delavskem odru« v Delavski zbornici dramsko predstavo »Magdo«. Igra je bila podana igralsko-umetniško. Vsi, ki so gledali Magdo, njenega fanta, delavca Petra in vrsto zapeljivcev od medicinca Pavla naprej, so imeli pred seboj živo sliko, vzeto iz resničnega življenja. Take Magde, taki Petri in Pavli se pojavljajo prav povsod, vprašanje je le, kako se take stvari presojajo. Smatramo, da drama ni v zabavo, pač pa v poduk. Želimo, da bi šli delavci in delavke v okrilju »Vzajemnosti« svojo umetniško pot naprej ter nas kmalu presenetili z novim delom in tudi mi se bomo radi oddolžili ter zopet napolnili dvorano Delavske zbornice.

Maribor

Dobro uspelo zborovanje mariborskih obratnih zanpnikov

V nedeljo, dne 13. t. m. so se zbrali v dvorani »Delavske zbornice« novoizvoljeni obratni zaupniki svobodnih strokovnih organizacij v Mariboru. Zastopane so bile prav vse tovarne, v katerih so bile izvedene volitve.

Zborovanje je otvoril in vodil s. **Petejan,** ki je v svojem uvodnem poročilu podčrtal pomen institucije obratnih zaupnikov ter pozival navzoče na delo za strokovni pokret.

S. **Vidović** je ilustriral potek in izid volitev, ki so prinesle svobodnim strokovnim organizacijam sijajno zmago. Na kratko je tudi obrazložil na novo uveljavljeni zakon o izvršbi.

Sklenjeno je bilo prirediti zaupniški tečaj, na katerem naj bodo obravnavana vsa važnejša vprašanja, o katerih mora biti vsak zupnik poučen.

Nadalje je bilo sklenjeno sklicati dve večji konserenci: eno za tekstilce, drugo za kovinarje. Ti dve konferenci se bosta vršili še tekom tega meseca. Za ostale stroke pa pozneje.

Konferenca tekstilnih delavcev

V nedeljo, dne 20. februarja 1938 z začetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršila v dvorani Delavske zbornice, II. nadstropje,

konferenca tekstilnih delavcev

z dnevnim redom:

1. Položaj tekstilnih delavcev, 2. bodočo delo. 3. razno.

Vabila bodo pravočasno razposlana. — Kdor vabila pomotoma ne bi prejel, naj ga dvigne v tajništvu.

S. D. S. Z. J.

Izšel je nov tednik »Edinost«, ki ga izdaja veleindustrijalec in lastnik »Mariborske tiskarne d. d.«, g. Pogačnik. Izdajanje tega lista ima čisto gospodarski značaj: tiskarna se je povečala in treba jo je zaposliti. Trditev, da namerava g. Pogačnik iz »Edinosti« skoro napraviti dnevnik in ustaviti nemško »Mariborer Zeitung«, pa ne drži. Take vesti so lahko tolažba za tisto slovensko javnost, ki je sicer zelo robantila proti nekdanji »Volksstimme«, dočim ima pred slovenskimi magnati, ki z izdajanjem nemških listov pomagajo vzdrževati videz nemštva v Mariboru, ne samo respekt, ampak pravcati strah. »Mariborer Zeitung« je dobičkanosno podjetje in takih podjetij se ne zadavi na ljubo nekemu kapricijoznemu nacijonalizmu.

Občni zbor Zveze živiljskih delavcev podružnica Maribor se bo vršil v nedeljo, dne 20. t. m. s pričetkom ob pol 10. uri dopoldne v društvenih prostorih gostilne »Zlati konj«. Udeležba je za vse člane obvezna. Odbor.

O socialnih prilikah delavstva v dobi cehovstva in gibanju delavstva v Mariboru in okolici pred vojno je predaval prof. g. Baš preteklo sredo v Delavski zbornici. — Poslušalci so z zanimanjem sledili predavatelju, ki je dokazal, da res dobro pozna našo domačo zgodovino. »Vzajemnost« naj priredi še več takih predavanj.

Predavanje bo to sredo odpadlo in se bo vršilo šele prihodnjo sredo, o čemer obvešča »Vzajemnost« vse, ki se njenih predavanj udeležujejo.

Mariborsko gledališče

Jean Gilbert: Noč v Kairu. Opereta v treh dejanjih. Milje, v katerem se odigrava opereta, je za nas eksotičen, vsebinsko pa nam ne prinaša nič zanimivega. Prvo dejanje je takorekoč skoro brez dejanja. Najboljše je drugo dejanje, ki se v njem oba glavna pevca Igličeva in Sancin pevsko in igralsko lepo uveljavita. Vlogo subrete je igrala in pela Barbičeva s svojo ljubko lahkotnostjo in vedrostjo. Njen partner je bil Harastović, ki se je trudil, da bi napravil iz zaljubljenega Franja komično figuro, pa se mu to pot ni posrečilo, ker ni v vlogi pripravnih momentov. Ostali so ustrezali, zlasti je bil dobra osrednja točka Gorinšek kot knjaz Damašinov. Prav tako kakor vsebinsko tudi glasbeno opereta ni prinesla pravega razvedrila. Sicer zvenijo v njej orientalski motivi in znani napevi, pa je vse brez prave melodije in povezanosti, tako da se človeku vse sproti razblini. Scenerija je bila zelo lepa, oprema okusna. —e—

Davščina za pomoč brezposelnim. Ker je dotok prostovoljnih prispevkov za podpiranje brezposelnih vedno manjši, bo občina uvedla 10 odst. doklado na direktne davke, s čemer upa dobiti dovolj sredstev za dajanje pomoči v dosedanji višini. Proti davku so hišni posestniki, ki groze z zvišanjem stanarin. Ali bo ministrstvo potrdilo to novo davščino, je še veliko vprašanje in zdi se, da nekateri s tem računajo, da jo ne bo, zato so bili mirnega srca za davščino.

Tečaj za nemščino, ki ga je priredila tukajšnja »Vzajemnost« za svoje člane, je policija prepovedala. Nemščino je podučevala poklicna učiteljica. — Ta ukrep nas je presenetil, ker ne moremo pojmiti, zakaj bi moral delavec, ki se želi naučiti nemščine (pa ne morda zato, da bi postal narodni odpadnik), plačevati drag honorar za podučevanje pri privatnikih, ko vendar rabi znanje nemščino za svojo lastno uporabo. V vsaki kavarni in trafiki pa je pri nas natrpano polno nemških časopisov, da ne govorimo o tukajšnjem nemškem dnevniku, ki menda izhaja v »obrambo slovenstva«. Na ta slučaj se še povrnemo.

Kdor ne more naenkrat plačati 20 din

letne članarine „Cankarjeve družbe", naj zlaga denar po posameznih tednih

Celje

Upepeljitev celjskega zdravnika. V torek je umrl zdravnik dr. Mano Dereani, ki je bil že dolga leta član mariborskega društva za upepeljevanje mrličev »Ogenj« in bo vsled tega prepeljan v graški krematorij, kjer bo njegovo truplo upepeljeno. Mariborski »Ogenj« bo izvršil s tem že 18. upepeljitev svojih članov v graškem krematoriju.

Ptuj

Predavanje o Franciji. Podružnica »Vzajemnosti« priredi v sredo, dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer v svoji dvorani predavanje s. **Josipa Petejana** iz Maribora o Franciji. To predavanje se je že vršilo po drugih mestih in je vzbudilo med delavstvom povsod največje zanimanje.

Kraljevo

Živeti je treba tu doli, potem pa veš kako je

Včasih se je med delavci v mariborski delavnici mnogo govorilo o dobrotah, ki so jih deležni delavci v delavnici v Kraljevu. Izgleda, da so nekateri ljudje po nalogu delali razpoloženje za preseljevanje v Kraljevo, da bi bilo na ta način v mariborski delavnici čim več prostih mest. V resnici izgleda stvar precej drugače. Naj govore dejstva: V delavnici vagonov je zaposlena z montažo skupina 22 mizarjev. Ta skupina je delala v decembru vse dneve in je dosegla Din 187 akordne prem., v jan. pa Din 12.10; neka druga partija, ki šteje 24 mizarjev je zaslužila v akordu Din 35. Izračunaj si bo na jasnem, kako je z nami. bitku pravoslavnih praznikov v januarju, pa si bo na jasnem, kakšen je naš zaslužek. Do sitega se najemo le dvakrat mesečno: ko prejmemo predujem, t. j. 15. in na dan končnega obračuna. So pa tudi taki, ki zaslužijo po Din 500 do Din 600 mesečno takorekoč brez dela, ljudje pa, ki res delajo, imajo take akorde, da ni vredno reči, da imajo zaslužek.

Napravili smo že več predstavk na merodajna mesta, zaenkrat brez uspeha.

Kakšne pa so cene življenjskim potrebščinam?

Hlebec kruha, ki tehta manj kot 1 kg stane Din 3, kg slabe masti Din 14, boljše Din 15, kg teletine Din 12, jagnjetine Din 14, kg krompirja Din 1.50 do Din 2, mleko liter Din 2 do Din 2.50; manufaktura je 50 odst. dražja kot v drugih mestih.

Tako živimo v Kraljevu. Razmere so obupne. Domačini, ki jim je delo v delavnici le postranski zaslužek seveda ne vedo, kaj se pravi živeti od tega zaslužka, zato je naš boj za izboljšanje dvojno težak in naravnost obupen.

Delavec.

Prevalje

Pevski koncert. »Vzajemnost« iz Guštanja priredi dne 20. februarja ob pol 4. uri v dvorani g. Rozmana pevski koncert z bogatim sporedom. Med odmori sodeluje mladinski mandolinski zbor »Vzajemnosti« z Leš. Vstopnina običajna. Vabimo sodruge in sodružice ter delavstvu naklonjeno javnost k obilni udeležbi.

Velenje

Važno predavanje za delavce se bo vršilo v nedeljo, dne 20. t. m. s pričetkom ob 9. uri dop. v restavraciji Rak. Predavala bosti ss. dr. Reisman in Eržen iz Maribora o Masaryku in socialni zaščiti. Delavci in delavke, pridite v čim večjem številu!

Masarykove socialne ideje v Savski dolini

Manifestacije v Senovem pri Rajhenburgu in v Sevnici ob Savi.

Že dolgo si je želelo naše delavstvo v Savski dolini predavanja o pokojnem prezidentu T. G. Masaryku. Razne tehnične zapreke so omogočile izpolnitev te iskrene želje rudarjev v Senovem in delavstva v Sevnici šele minulo nedeljo, dne 13. t. m. Zato pa so bile prireditve v obeh teh krajih tem lepše in mogočnejše.

V Senovem pri Rajhenburgu,

kjer je Trboveljska premogokopna družba svoj rudnik razširila tako, da že dela okrog 300 rudarjev in so bili celo ob nedeljah zaposleni, se je zbralo v dvorani Delavskega doma toliko rudarjev z rodbinami, da so bili prostori kar pretesni. Na steni je visela slika prezidenta Masaryka, katero so dobili naši rudarji naravnost iz Prage. Slavnost je otvoril z lepim nagovorom s. **Radi Ivan,** nakar je rudarska godba pod taktirko s. Karata Ferda zaigrala češko državno himno »Kje dom je moj« in tudi delavsko himno, ki so jo delavci poslušali stoje.

S. **dr. Reisman** je v dolgem, domačem in prisrčnem govoru poljudno razložil Masarykovo borbo za uveljavljenje delavstva na Češkem pred vojno in izvajanje njegovih načel socialne pravice in socialne enakopravnosti v osvobojeni Češkoslovaški republiki. V tej dolini so pač naši ljudje prvič slišali, kako je ta učeni profesor oral ledino že pod Avstrijo za načela socializma in demokracije in kako je ostal vsem tem svojim besedam, izgovorjenim na delavskih predavanjih in shodih, do zadnje pičice zvest tudi kot prezident države in bil ravno radi tega tako ljubljen od vsega naroda, zlasti od delovnega ljudstva. Uvideli pa so tudi rudarji, da takšnih voditeljev ljudstva delavstvo ne sme samo častiti, ampak jih mora tudi posnemati, da se je treba po besedah Masaryka predvsem pripravljati na boljšo bodočnost in izobraževati. Priglasilo se je kar **25 novih naročnikov »Delavske Politike«.**

S. urednik **Viktor Eržen** je nadaljeval s predavanjem o naši socialni zaščiti; kaj je nam socialna zakonodaja in kakšno nalogo ima delavec v sedanjem času, posebno, če pogleda na Čehoslovaško, koliko je tam delavstvo doseglo s svojo smotreno strokovno organizacijo in povsod razširjenim delavskim časopisjem. Od 9. ure do preko poldneva je trajal ta predavateljski tečaj, ves čas v duhu prisrčnosti in resnosti Masarykove osebnosti. Vsa dvorana je bila kakor ena sama rodbina, strnjena v bratskem duhu in odločni volji, da bo šlo Senovo naprej po ravno začrtani poti in se od tega ne bo odmaknilo.

Predsednik je z lepim končnim govorom zaključil ta izobraževalni tečaj z željo vseh, da bi se predavatelja zopet čimpreje pokakazala v Senovem. Godba je še zaigrala, tako da so se le neradi razhajali naši rudarji z ženami, potem, ko so še številni reveži dobili pojasnila o raznih svojih težavah. Bil je lep dan v Senovem, ki je zopet pokazal, da so naši rudarji povsod zdravi v svojem pokretu.

*

Masarykova proslava v **Sevnici** pa se je razvila po svoji udeležbi in poteku v pravo ljudsko manifestacijo, o čemer bomo poročali prihodnjič.

Volitve delavskih zaupnikov pri KID na Jesenicah

dokaz »tovarištva« zelene ZZD

Volitve obratnih zaupnikov na Jesenicah so »razpisane«. »Slovenski delavec«, glasilo zelene ZZD z dne 12. t. m. objavlja slavospev pod naslovom: »Naše stališče je zmagalo« in potrjuje s tem vse ono, kar smo navedali v našem zadnjem članku o jeseniških obratnih zaupnikih. Zdaj lahko izjavimo, da je g. Gasser uspel v svojem prizadevanju in da jeseniške volitve obratnih zaupnikov stojijo pod njegovo patronanco. Da bo jeseniško delavstvo poučeno o položaju ter o razvoju tega razpisa volitev, navajamo sledeča dejstva:

1. Vseh 16 izvoljenih zaupnikov je sklenilo na plenarni seji, da se volitve do ureditve vprašanja o razrešitvi starih zaupnikov ne vršijo in da ostanejo za leto 1938. To so hoteli objaviti s točno obrazložbo delavstvu, pa jim je bilo onemogočeno. Napadi na to nameravano objavo od strani ZZD so pa lahko izšli.

2. ZZD je delala z vsemi svojimi političnimi zvezami — strokovničarskih sposobnosti tako nima — in je zahtevala izvedbo volitev od inspekcije dela celo pismeno.

3. 22. januarja je bilo z odlokom Banske uprave pod VI. No. 63/4 razrešenih še ostalih 11 zaupnikov in 15 namestnikov in to zaradi sklepa pod 1. Proti razrešitvi so se ti zaupniki pritožili.

4. Kljub vsemu je ZZD sama po lastni uvidevnosti nabrala najstarejše delavce pri KID, ki bi jih po čl. 9 navodil o volitvah moralo biti 16. Mi pri tem vemo, da nekateri najstarejši niti vprašani niso bili, če sprejmejo mesta v volilnem odboru in da jih tudi ni 16. Vemo tudi, da se med njimi nahaja kot šepetalec in navdihovalec predlogov po članstvu, ne pa po letih, najstarejši funkcijonar najmlajše jeseniške delavske organizacije (ZZD), ki je imela takrat, ko je bil on že njen funkcijonar in ko so se vršila pogajanja za kolektivno pogodbo, ravno tri člane. Ta človek lani ni bil niti zaupnik, je preddelavec in zaradi tega tudi nima dejanske kvalifikacije za letošnjega zaupnika, ker so doslej razni preddelavci, ko so bili na to mesto povišani, odložili zaupniška mesta in je bil to v njegovih vrstah v l. 1937 tudi slučaj. Je tudi preddelavec pri samih ženskah, dasi z ženskami ni bil vedno v najboljših stikih.

5. Ne vemo pa, po kakih vidikih je bil izbran volilni odbor; kdo je potrdil, da so njegovi člani res najstarejši delavci KID; kdo je ta odbor predložil oblasti v potrditev; od koga je dobil za to pooblastilo; kdo je dobil v roke potrditev tega odbora in kdo mu je določil najnovejši sedež v pisarni ZZD v »Krekovem domu«, ko vendar obstoja pisarna glavnega zaupnika pri KID.

6. Na vseh vabilih, s katerimi se vabijo člani volilnega odbora na seje, je pripomba, da dobi vsakdo zamujeno dnino polno plačano, seje pa se slučajno ne vršijo v pisarni ZZD, nego v tovarniški kazini.

7. Vemo, da je predsednik volilnega odbora Oblak Mihael obolel in leži v bolniški postelji ter da ni bil navzoč pri seji, kjer se je določil dan volitev, kljub temu pa je razglas o volitvah podpisan tudi od njega in je tam navedeno, da je njegov naslov: Oblak Miha, pisarna ZZD, »Krekov dom«, ne pa morda pisarna glavnega zaupnika ali podobno.

8. Te volitve je pripravil in določil volilni odbor, ki ima vse pomanjkljivosti, navedene pod t. 5, in kjer igra kakor rečeno prvo violino zeleni, izpolnjevalec želja jeseniškega delavstva, s čemer se tako rad ponaša.

9. Za volitve, ki so razpisane za dne 4. marca t. l., je volilnih upravičencev 3719. Kandidatne liste se pa vlagajo samo 17. februarja od 6. do 7. ure zvečer. Doslej so se kandidatne liste lahko vlagale po dva, tri dni, zdaj ko so pa razpis napravili zeleni »rešitelji delavstva«, pa se morajo vložiti tekom ene ure. Kakšne take določbe ne pozna noben volilni red niti v diktatorskih državah, ako se kakšne volitve razpišejo.

10. Lani je bilo volilcev 2400 in volitve so se vršile od 5. ure zjutraj do 11. ure zvečer, t. j. celih 18 ur. To je tudi upravičeno, ker so šihti tako razdeljeni. Pa je bilo dovolj dela, da so se vsi lahko zvrstili. V volilnem odboru so bili možje, ki so imeli pri volilnem postopanju rutino, ki so imeli skušnje in ki so bili urni.

Letos so pa v volilnem odboru stari, po zakonu sodeč celo najstarejši delavci KID, ki večinoma ali celo vsi še nikdar niso bili v volilnih odborih in se za take stvari tudi niso kdovekaj zanimali. Marsikdo od njih bo moral natikati očala in napenjati uho, da bo lahko sodeloval. Volilcev je 1300 več, pa je vendar določena doba volitev samo od 5. ure zjutraj do 7. ure zvečer, torej za 4 ure manj kakor pa lani. Marsikomu ne bo mogoče, udeležiti se volitev.

12. Na Jesenicah je običajno volilna udeležba močna. Če bo volilo od 3719 volilcev 3500, t. j. okoli ca. 95 odst., potem mora vsak volilec biti odpravljen v 14 sekundah. To se pravi, da vsaka najmanjša zamuda preko 14 sekund lahko povzroči, da ostali volilci sploh ne bodo prišli na vrsto.

13. Nekompromisna ZZD, ki vsak dan v svojih glasilih pljuje žveplo in ogenj na JSZ, ki je v »Slovencu« z dne 12. t. m. priobčila proti boljševiški JSZ kar cel uvodnik, išče po poročilu istega »Slovenca« »skupno fronto katoliškega delavstva« na Jesenicah z JSZ. Ne vemo, ali se je JSZ poboljšala v svojih boljševiških nazorih, ali pa se ZZD čuti tako slabo, da se mora v izogib propada zvezati s samim vragom, kakor so včasih slikali JSZ. Morda pa je to ona »zelena komedija«, o kateri je pisala »Delavska pravica«.

Jeseniški delavec! Premisli vse in se pripravi. Zeleni osrečevalci ljudstva so ti že pri pripravah za volitve pokazali kaka je njih svobodoljubnost, kaka je njih pravičnost, kako je njih naziranje o enakopravnosti. Tako torej tolmačijo ti ljudje papeževe okrožnice. Zaradi tega voli tako, da ti ne bo kdaj žal!

Knjižni dar Cankarjeve družbe za leto 1338 se častno uvršča med dosedanje družbine izdaje. Ob 10 letnici Cankarjeve smrti je bila družba ustanovljena in plod njenega delovanja je sedaj 40 lepih knjig, ki jih je šlo 200.000 izvodov med slovensko delovno ljudstvo. Prihodnjo jesen izide že deseti letnik in nam za to priliko pripravlja družba še lepši knjižni dar. Zato naj bi se delavci že danes javljali kot člani, da jih bo čim več in da bodo mogle biti knjige čim lepše.

Ni lahka naloga izdajati knjige za delavstvo v današnjih razmerah in tako majhnemu narodu kakor smo Slovenci. Zlasti ne, ker se imamo boriti z močno ukoreninjeno meščansko konkurenco, ki ima za svojo reklamo na razpolago ves meščanski tisk, šolo in cerkev. Tudi s pisatelji je križ: malo jih je, ki bi hoteli pisati v delavskem duhu, a tudi oni, ki bi to mogli, se raje prodajo meščanskim založbam, ker pač bolje plačajo. Naše skromne razmere pa ne zmorejo izdatnih honorarjev. Vzlic temu se je zbralo okrog Cankarjeve družbe gotovo število izobražencev in piscev, ki jim ne gre v prvi vrsti za honorar, ampak za stvar samo, za vzvišeno idejo, širiti med delavstvom kulturo in s tem pripravljati pot boljši bodočnosti. Delavstvo bo vedelo ceniti njihovo požrtvovalnost.

Knjiga k 60 letnici s. Tayerla

26. avgusta 1937 je praznoval predsednik čehoslovaškega strokovnega udruženja socijaldemokratskega delavstva 60 letnico rojstva in obenem 40 letnico svojega nepretrganega dela v strokovnih organizacijah.

S. Rudolf Tayerle je znan tudi našim sodrugom, ki so že delj časa delavni v pokretu. Predlanskim se je udeležil s. Rudolf Tayerle tudi občnega zbora Splošne delavske zveze v Kranju.

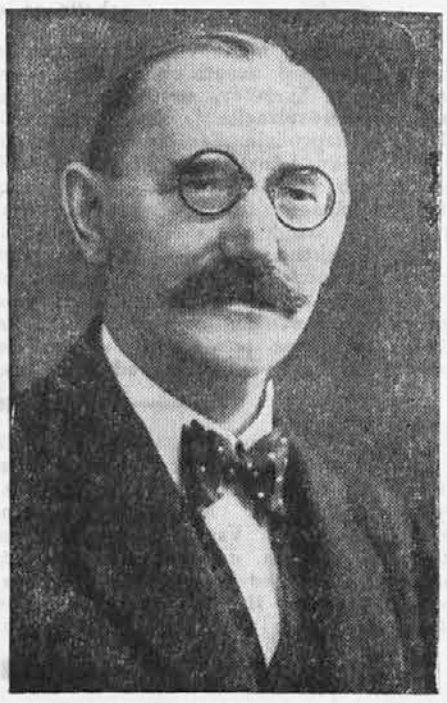

S. Rudolf Tayerle

Osrednji strokovni svet čehoslovaškega strokovnega udruženja pa je izdal v uredništvu svojega pravnega svetovalca, s. Jaromira Hlavačkega začetkom tega leta celo knjigo: »Tayerlova šedesatka 1877—1937« v krasni opremi in s številnimi slikami, ki kažejo jubilanta s. Tayerla v krogu svojih sodelavcev v Čehoslovaški in na neštetih mednarodnih strokovnih kongresih pred vojno in po vojni.

S. Rudolf Tayerle je bil prvotno kovinar, pa se je z njemu lastno energijo ter inteligenco povzpel do izvrstnega strokovnega organizatorja, urednika »Kovinarja« in pozneje Osrednjega glasila strokovnih organizacij ter socialističnega politika. Izvršil je tekom 40 let javnega dela ogromno v korist osamosvojitve delavstva na gospodarskem, kulturnem in političnem polju.

Urednik, s. Hlavaček je izvrstno uredil to spominsko knjigo, kateri se zrcali 40 let Tayerlovega vztrajnega in izčrpnega dela, obenem pa tudi življenje in boji češkega socijalističnega pokreta pred vojno, med vojno, in v osvobojeni Čehoslovaški republiki. V zbornik so prispevali najodličnejši češki sodrugi, politiki, kulturni, strokovni in zadružni delavci pa tudi inozemski, s katerimi je Tayerle sodeloval na raznih kongresih. Vsi podčrtavajo ravno linijo ki jo je hodil s. Tayerle vseh 40 let in njegovo vedno enako inicijativno, nesebično in trdovratno pozitivno delo, ki je zahtevalo od njega na sto in sto noči po napornih delovnih dnevih. S. Tayerle je dolga leta član strokovne internacijonale, kjer se sijajno uveljavlja vsled znanja nemščine in francoščine, bil je celo predsednik češke kulturne centrale »Delavske akademije« in je tudi poslanec čehoslovaškega parlamenta.

Tudi mi se pridružujemo želji vseh sotrudnikov o s. Tayerlu, da bi ostal še dolgo na svojem mestu v korist borbe za socijalno pravico.

44.2 milijarde dinarjev je znašal celokupni dohodek našega narodnega gospodarstva v l. 1937. Torej odpade pri številu 15.4 milijona prebivalcev po Din 2871 na glavo in leto, skoro za polovico manj kot l. 1926, ko je znašal dohodek na glavo Din 5320.

V ogledalu

Vandervelde in svinjska literatura. S. Vandervelde, bivši predsednik Socialistične internacionale, je šel na obisk v republikansko Španijo. S tem se je pa hudo zameril »Slovenskemu domu«. Par dni se »Slovenski dom« ni mogel znajti, kako naj bi se osvetil Vanderveldu, končno je v svoji veliki knjižnici opolzke literature, kjer stalno brska, zasledil nekaj pripravnega, s čemer bo mogoče umazati Vandervelda pred vso javnostjo. Tisto nekaj je po mnenju »Slov. doma« pornografična knjiga »Popolni zakon«, ki naj bi jo bil spisal Vandervelde. Človek, ki hodi v Španijo, je zmožen pač vseh svinjarij, tako mislijo gospodje pri resnicoljubnem katoliškem listu. — V mrzlični napetosti, s katero so čitali gospodje tisto knjigo, so pa le preveč površno brali ime pisca na prvi strani, ker bi sicer vedeli, da pisec ni Vandervelde, ampak Van de Velde. Sicer pa je itak vseeno, na koga zlijejo gospodje svojo golido gnojnice, ki jo imajo vedno pripravljeno: na Vandervelda ali Van de Velda. Zaenkrat je bilo bolj prav, da jo skupil Vandervelde, zakaj pa hodi v Španijo. Kdor bi vedel še za kakšno pornografsko knjigo, naj jo kar pošlje »Slovenskemu domu«, kjer se za te vrste literature zelo zanimajo. — Izvzeta je le škofova rdeča brošura, ki je primerno čtivo za nedolžno, nepokvarjeno mladino.

Širite naš list!

Zgornja Polskava

Dramatski odsek »Prvega delavskega kolesarskega društva, podružnice Slovenska Bistrica« vprizori v nedeljo, dne 20. t. m. v gostilni Cizelj Jože Kranjčevo veseloigro v dveh dejanjih »Detektiv Megla«. Začetek ob 15. uri. Vabljeni vsi.

Guštanj

Kovinarji! V nedeljo, dne 20. t. m. se bo vršil občni zbor SMRJ ob pol 9. uri dopoldan v prostorih pri Hladeju. Ne sme manjkati noben član, vabljeni vsi somišljeniki, poročal pa bo tudi oblastni tajnik. Sodrugi in sodružice, pozivamo vas, da se sigurno udeležite in pripeljite somišljenike, da bodo slišali poročilo delegata oblastne konference. Družnost!

Tezno pri Mariboru

Prednaznanilo. »Vzajemnost« bo priredila v soboto, dne 26. februarja pri Feliču pustno veselico, nakar opozarjamo vsa bratska društva.

Pobrežje pri Mariboru

»**Vzajemnost**« priredi v nedeljo, dne 20. t. m. v dvorani Renčelj igro v 3 dejanjih »Užitkarji« z začetkom ob 7. uri zvečer. — Po igri prosta zabava. Igra prvovrstna godba. Sodrugi in sodružice ter ostali prijatelji vabljeni. Odbor.

Studenci pri Mariboru

Redni občni zbor podružnice I. Delavskega kolesarskega društva bo v nedeljo, dne 20. t. m. Začetek ob pol 9. uri v društvenem lokalu Majhenič. Člani, podporni člani in ostala bratska društva vabljena! Odbor.

Delavski pravni svetovalec

Nezgodna renta (Zgornja Hudinja)

Vprašanje: Ponesrečil sem pri delu in sem se zdravil najprej v bolnici, nato pri zdravniku OUZD. Po 3. mesecih je zdravnik podal mnenje, da moja nesposobnost za delo, ki je nastala zaradi nezgode, ne znaša 10 odst. in mi ni bila odmerjena nikakršna renta. Glede na to sem se pritožil na sodišče za zavarovanje delavcev, ki mi je priznalo za 6 mesecev 30 odst. in za nadalje 15 odst. nezgodno rento. Vendar se mi ni priznalo nič za čas od prve odločbe do druge. Ali morem zahtevati rento še za nazaj?

Odgovor: Če Vaše navedbe odgovarjajo resnici, kar je sicer težko verjetno, bi se bili morali pritožiti zoper neugodno odločbo sodišča delavskega zavarovanja v 15-dnevnem roku na Vrhovno sodišče delavskega zavarovanja v Zagrebu; če ste to opustili, se ne da nič več napraviti.

Poroštvo (Meža)

Vprašanje: Moj stric je bil nekemu trgovcu za poroka pri več upnikih. Upniki so trgovca tožili in ker od njega niso ničesar izterjali, je moral plačati dolgove moj stric. Denar si je moral izposoditi, sedaj ga pa davčna uprava terja in mu grozi, da mu požene posestvo na dražbo, ker ni plačal prve in druge anuitete predpisane po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov. Baje velja neki zakon, po katerem se kmetu ne sme vzeti zemlja. Ali bo lahko davčna uprava pognala na dražbo posestvo mojega strica? Ali je dolžan plačati tudi onim upnikom, ki mu kljub pozivu niso poslali obveznic, kot jo predpisuje uredba o likvidaciji kmečkih dolgov?

Odgovor: Zakon, po katerem se kmetu ne sme v nobenem slučaju prodati del zemljišča, velja samo v Srbiji, ne pa pri nas. Davčna uprava bo radi tega lahko zahtevala prodajo posestva Vašega strica, ako ni plačal prvih dveh anuitet. Upniki, ki niso izstavili obveznic glasom uredbe, ne morejo zahtevati plačila prvega obroka, dokler ne pošljejo obveznic.

S. š. Dolgoše. Motorno kolo z motorjem 100 kub. cm oblast ne prizna za pomožni motor ter je treba plačati polno takso, kakor za ostala motorna kolesa.

Brezposelna podpora (Ribnica)

Vprašanje: Bil sem 5 tednov brez posla in sem za 14 dni dobil brezposelno podporo. Sedaj sem zopet zaposlen. Ali imam pravico zahtevati brezposelno podporo tudi še za ostale tri tedne?

Odgovor: Če ste sedaj zopet zaposleni, ne morete več dobiti brezposelne podpore niti za nazaj.

Šivalni stroj (Črna)

Vprašanje: Kupil sem šivalni stroj in sem se zavezal, da ga bom plačeval v mesečnih obrokih. Sedaj s strojem nisem več zadovoljen, ali ga smem vrniti firmi?

Odgovor: Stroj bodete mogli vrniti prodajalki le, če se bo ona s tem strinjala, drugače bodete morali stroj obdržati in ga plačati.

Baraka na občinski zemlji.

Držite se odgovora, ki ste ga že dobili pismeno od našega pravnega svetovalca. — Brezuspešno pravdanje bi Vam samo škodilo.

Ali nas še ščiti rudarski zakon? (Velenje)

Z novim izvršilnim zakonom so res od 1. januarja t. l. naprej razveljavili rudarski zakon o določbah, ki so onemogočale rubež rudarske mezde.

Pretežko delo (Sv. Lovrenc na Poh.)

Vprašanje: 10 let sem delal pri stroju, a naenkrat mi je podjetnik odkazal težje delo, katero mi je celo zdravnik prepovedal. Ali me sme tako brez vzroka odstaviti od dela?

Odgovor: Delavec je pri nas žal zaščiten samo s 14 dnevno odpovedno dobo. Če Vam je podjetnik vsaj 14 dni prej odpovedal, vas lahko odpusti brez vzroka. Če ste bili že 10 let tam v službi, sicer tak postopek podjetnika ni socijalen, toda za to se pač podjetnik navadno ne briga.

Rubež mezde (Celje)

Vprašanje: Sem delavec v cinkarni in prejemam mezde mesečno Din 1200. Koliko te mezde je rubljive?

Odgovor: Rubljiva je tretjina Vaše mezde. V primeru pa, da bi vodil proti Vam izvršbo upnik zaradi plačila preživnine, katera mu gre po zakonu, bi ostal izvzet od izvršbe le znesek Din 10 na dan.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se
ŠPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom r. z. z o. z.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,
šivalne stroje, otroške vozičke popravlja dobro in po kulantnih cenah znana tvrdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ul. 14.
Shramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.